

RAVON ADVIES 1 - HYGIENE PROTOCOL VOOR VELDWERKERS

Achtergrond

De huidziekte chytridiomycose, veroorzaakt door de schimmel *Batrachochytrium dendrobatidis*, veroorzaakt wereldwijd massale sterfte onder amfibieën, ook in Europa. In Spanje en in Frankrijk is sterfte opgetreden die direct verband houdt met deze ziekte. Onderzoek van RAVON in 2009 heeft aangetoond dat de schimmel in Nederland is. Wat de effecten zijn op onze soorten is vooralsnog onbekend. Er is geen reden om aan te nemen dat chytridiomycose schadelijk is voor mensen.

Er is nog geen sluitende verklaring over de manier waarop de schimmel zich verspreidt tussen locaties. Desalniettemin is het evident dat de schimmel verspreid kan worden door verplaatsingen van materialen die in contact zijn gekomen met de schimmel, door het verspreiden van besmet water of door bewegingen van besmette amfibieën zelf. Menselijke activiteiten vormen een zeer grote bron van verspreiding van de zoosporen van de schimmel en daarom vormen activiteiten in het veld een potentieel risico voor amfibieën.

Individuele dieren kunnen succesvol behandeld worden, maar besmette ‘wilde’ amfibieën kunnen tot op heden niet behandeld worden. Echter, eenvoudige desinfectiemaatregelen die kleding en veldmaterialen reinigen, zijn zeer effectief in het verminderen van de verspreiding van de schimmel naar nu nog ‘schone’ gebieden. In dit advies treft u eenvoudige, preventieve maatregelen aan die u kunt nemen om niet alleen de verspreiding van deze schimmel tegen te gaan, maar ook om de verspreiding van andere ziekteverwekkers en invasieve (micro)organismen tegen te gaan.

Het onderstaande advies richt zich alleen op de ‘standaard’ veldonderzoeksmethoden. Wanneer herintroducties, verplaatsingen van dieren etc. uitgevoerd worden gelden strengere hygiëne-eisen.

Advies

- Hanteer amfibieën alleen als het echt noodzakelijk is. Er zijn geen beperkingen in het veld, zolang u voorzorgsmaatregelen neemt.
- Neem ook hygiënemaatregelen in acht als u met vissen werkt (en de amfibieën ongemoeid laat).
- Amfibieën moeten altijd weer op de exacte vanglocatie worden losgelaten.
- Als uw handen in contact komen met water of met amfibieën moeten wegwerphandschoenen (poederloos) worden gedragen. Neem ook handzeep mee.
- Alle materialen die tussen verschillende locaties gebruikt worden, moeten worden gedesinfecteerd.
- Als u het water in bent gelopen, of contact hebt gemaakt met het water (of modder), moeten schoenen/laarzen/waadpak worden gedesinfecteerd.
- Er is nog geen bewijs dat de schimmel verspreid wordt door autobanden, maar het is wel goed om de auto iets verderop op een verhard pad te zetten en niet op (zachte modderige) vegetatie.
- De schimmel overleeft droogte niet. Het laten drogen van je veldmaterialen tussen veldbezoeken door is dus ook effectief (wel langer dan 3 uur).
- Dode en/of zieke amfibieën zijn ‘high risk’. Hanteer ze enkel met handschoenen, rapporteer zieke dieren en neem dode dieren mee (in dubbele plastic zak, in vriezer of in alcohol). Neem bij het aantreffen van dode dieren contact op met het DWHC (voor contactgegevens zie website RAVON), meld het aantreffen van massale sterfte bij RAVON en meld ook vondsten van ziek uitzijende dieren (a.spitzen@ravon.nl).

Desinfecteren

- Borstel plantenresten, modderkluiten etc. af
- Spoel met water. Water uit een poel of vijver is prima
- Desinfecteer op 1 van onderstaande manieren, op ruime afstand van het oppervlaktewater:
 - o Maak een 1% Virkon® oplossing en spuit deze oplossing op alle veldmaterialen, wacht 5 minuten alvorens u de materialen weer gebruikt, maar het liefst tot de materialen volledig gedroogd zijn.
 - o Heeft u geen Virkon®, gebruik dan een bleekoplossing. Laat de materialen 15 minuten in een bleekoplossing staan (1: 9)
 - o neem uw netten grondig af met een spons met een hogere concentratie bleek
- Bent u niet in staat om uw materiaal op de locatie schoon te maken, neem het dan mee, van elkaar gescheiden in plastic zakken en doe het thuis.
- Was uw handen met een desinfectant. Alle drogisten verkopen zeep waarbij geen water nodig is.
- Optie: neem 2 sets materialen mee

Gooi uw oplossing niet in de natuur!

Checklist benodigdheden

- borstel
- emmer
- spons
- Virkon®
- plastic zakken
- handzeep
- wegwerphandschoenen
- spuitfles



Virkon S is te verkrijgen bij

www.virkons.nl

Let op: ook bij visseninventarisaties is het noodzakelijk bovenstaande hygiënemaatregelen in acht te nemen.

Voor meer informatie, of bij vragen: Annemarieke Spitzen (a.spitzen@ravon.nl)